

***День захисників та захисниць України,
Покрови Пресвятої Богородиці та День козацтва***
тематичний вебліографічний список

***Непереможні козаки
Вам лине слава крізь віки,
Вам дякуєм за Україну.
Не дали впасти на коліна!***

14 жовтня українці святкують одразу три свята. Перше – Свято Покрови Божої Матері, друге – День українського козацтва, третє свято, дуже молоде – День захисника та захисниць України. Усі ці свята дуже взаємопов’язані і виникали послідовно.

14 жовтня православні християни святкують день Покрови Пресвятої Богородиці. Це свято вважається одним із найбільш шанованих свят в Україні. Зі святом Покрови співпадає святкування Дня українського козацтва. З давніх-давен Божа Матір вважалася покровителькою усього українського козацтва. А на Січі запорозькі козаки збудували церкву на честь Покрова Богородиці з її іконою. І, до речі, саме у цей день, козаки збирали Велику раду, на котрій обирали гетьмана й визначалися з подальшими військовими планами. Цікаво, що козаки настільки глибоко й щиро шанували образ Покрови Божої Матері, вірили у її силу й урочисто святкували цей день, що у народі закріпилася й друга назва свята – Козацька Покрова. Про козацький рід співається й у нашому державному гімні. Друга спроба вибороти незалежність українського народу й держави здійснювалася у тяжкі 1917-1920 роки. Третя – уже в наш час – під час розпаду радянської імперії, коли прокинувся волелюбний інтерес до власної історії й генетичної пам’яті. Четверта хвиля цього інтересу, напевно, сьогоднішня. Започатковано 14 жовтня 2014-го року президентським указом із назвою «День захисника України». 14 липня 2021 року Верховна рада перейменувала свято на «День захисників і захисниць України. Згідно з Указом президента, це торжество відзначається 14 жовтня замість 23 лютого. Вперше день захисників і захисниць України у 2015 році відсвяткували під гаслом «Сила нескорених». І нині українська армія береже бойові традиції предків, тому у війську з’явилися назви з іменами легендарних українських полководців та уславлених формацій минулого. Тяглисть поколінь знайшла відображення і в елементах одностроїв – головний убір «мазепинка», нарукавний тризуб. А гасло «Слава Україні! – Героям слава! Стало офіційним вітанням українського війська.

Покрова Пресвятої Богородиці та День козацтва

Ресурси інтернет за темою:

1. Білоцерківський В. Я. Історія України : навч. посібник / В. Я. Білоцерківський. - 3-тє вид., випр. і допов. – Київ : ЦУЛ, 2007. - 536 с. - Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskiy_Vasyl/Istoria_Ukrainy_vyd3.pdf

У пропонованому навчальному посібнику на основі досягнень гуманітарних наук кінця ХХ - початку ХХІ ст. переосмислюється історичне минуле України, висвітлюються як події сивої давнини, так і недавні (виклад українського історичного процесу завершено у 2006 р.). У виданні здійснюється об’єктивне, правдиве, без

стереотипів, міфологізації та місцевого «зверх патріотизму» висвітлення найважливіших подій історії нашої Батьківщини — України, її державності та духовності.

2. Бойко О. Д. Історія України : посібник / О. Д. Бойко. - 2-ге вид., допов. – Київ : Академія, 2002. - 656 с. - (Альма-матер). - Режим доступу : https://ftfsite.ru/wp-content/files/istorija_ukrajiny_bojko.pdf

У підручнику стислою й доступною мовою розглядаються найважливіші віхи та події української історії і культури з давніх часів до сьогодення. У процесі підготовки до друку цього видання уточнено деякі формулювання, розширено, конкретизовано висвітлення окремих подій і фактів, які розглядаються в єдностях та суперечностях різноманітних тенденцій з осмисленням їх витоків, обумовленості мотивів вчинків конкретних історичних постатей. Виклад подій доведено до середини 2001 р. Посібник рекомендується студентам, викладачам вищих навчальних закладів.

3. Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України : матеріали Четвертої Міжнар. наук. конф. (до 400-річчя Хотинської битви 1621 року), Львів, 22 жовт. 2021 р. / [відп. за вип.: Семак Б. Б.] ; М-во освіти і науки України, Наук. т-во ім. Шевченка, Львів. торг.-екон. ун-т [та ін.] – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2021. – 268 с. - Режим доступу : http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozidily/Naukovo_Doslidna_Chastyna/Docs/2021_kozactvo.pdf

4. Дзира Я. Автопортрет нації / Ярослав Дзира. – Київ : Бібліотека українця, 1997. – 147 с. - Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Dzyra/Avtoportret_natsii.pdf?PHPSESSID=ku8vmq3jnm25aliia7fo819694

На матеріалі історичних джерел Київської Русі, козацьких реєстрів 1581 і 1649 рр., у яких зафіксовані імена, прізвища» прізвиська, географічні назви наших далеких предків, розкривається національний паспорт українців, доводиться, що вони на своїх етнічних землях споконвік автохтонна нація, державотворча спільнота, з притаманним їй прагненням за сприятливих умов відроджувати свою державність.

5. Дідик С. С. Новослобідський козацький полк (1753-1764 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / С. С. Дідик ; Запорізь. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 23 с. - Режим доступу : http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/3328/1/09dssnkp_A.pdf

Історія українського козацтва займає почесне місце у вітчизняній науці і має значну історіографічну традицію. Особливу увагу науковці звертали на фундаментальні, найбільш важливі, як вважалося, сторінки історії козацтва: соціальні і геополітичні передумови виникнення козацтва, формування козацтва як соціального стану.

6. Дубчак Є. Дослідження історії козацтва у працях В. Антоновича та М. Василенка / Є. Дубчак // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». – Острог, 2018. – Вип. 27. – С. 207–212. - Режим доступу : <https://eprints.ou.edu.ua/6878/1/33.pdf>

У статті проведено аналіз наукових робіт викладачів Київського університету В. Антоновича та М. Василенка щодо історії козацтва. Визначено спільність поглядів науковців на причини виникнення, аспекти створення й становлення козацтва, а також на причини занепаду та подальшого розколу Гетьманщини. Зазначено критичне ставлення Антоновича до гіпотез щодо походження козаків. Висвітлено думки авторів щодо діяльності керівників народного руху. Показано новизну наукових поглядів істориків та визначено суттєвість їхнього внеску у розвиток історичної науки.

7. 14 жовтня – свято Покрови Пресвятої Богородиці і День Українського козацтва [Електронний ресурс] // Профспілка працівників освіти і науки України : сайт. – Режим доступу : <https://pon.org.ua/novyny/1692-14-zhovtnya-svyato-pokrovi-presvyatoyi-bogorodici.html>
8. Звідки ми знаємо про козаків [Електронний ресурс] // Український тиждень : сайт. – Режим доступу : <https://tyzhden.ua/History/235212>
9. Іваненко В. В. Історія і культура України : електрон. підручник / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик ; М-во освіти і науки України ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ ім. Олеся Гончара, 2016. – 206 с. - Режим доступу : http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4653/1/Ukraine_history.pdf

У підручнику на основі сучасних підходів пізнання минулого, стислою й доступною мовою розглядаються найважливіші віхи та події української історії і культури з давніх часів до сьогодення.

10. Історія свята Покрови Пресвятої Богородиці [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=oQXEOXLayXg>
11. Історія України : XIX – XXI ст. : практикум / [Голубко В. Є., Лаврецький Р. В., Лозинський А. Ф., Нагірняк М. Я., Чура В. І.] ; за заг. ред. Р. В. Лаврецького ; Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Каф. гуманітар. дисциплін та соц. роботи. – Львів : Вид-во ЛДУ БЖД, 2014. – 558 с. - Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Istoriia_Ukrainy_KhIKh_XXI_st_Praktykum.pdf?

У практикумі висвітлено частину програмного курсу історії України (XIX – XXI ст.), яка відведена на семінарські заняття і самостійну роботу студентів. У ньому читач знайде сучасні наукові відповіді на складні питання вітчизняної історії. Запропоновані тези відповідей та уривки з історичних документів доповнюють лекційний курс з історії України, допомагають розвинути навички роботи з різними типами джерел, розвивають творче й неупереджене історичне мислення студентів.

12. Козацькі забави : навч. посібник / В. І. Завацький, А. В. Цьось О. І. Бичук, Л. І. Пономаренко ; М-во освіти України, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. б-ка для юнацтва. – Луцьк : Надстир'я, 1994. – 105 с. - Режим доступу : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/3732/3/zabavy_new.pdf

У посібнику в популярній формі розкривається історія фізичної культури запорізьких козаків та пропонуються різноманітні сценарії козацьких ігор.

13. Коцур В. Феноменальність козацтва як визначальна детермінанта формування української ідентичності / Віта Коцур // Етнічна історія народів Європи. – [2015?]. – Вип. 53. – С. 25-29. - Режим доступу : <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2017/53/articles/4.pdf>

У статті акцентується увага на феноменальності козацтва, яка полягає у виробленні унікального в історії України світобачення і світовідчуття, що змінили ментальність наступних поколінь. Історія козацтва є однією з найдослідженіших, науковці й нині продовжують вивчати питання ментального, політичного характеру, піддаючи цю тематику історіософському та етнопсихологічному осмисленню.

14. Кралюк П. М. Козацтво в контексті українсько-польських стосунків: літературні інтерпретації ранньомодерного періоду : монографія / П. М. Кралюк. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2015. – 282 с. - Режим доступу : https://lib.oa.edu.ua/files/funds/vudavnutstvo/Monografija_Kraljuk_kozaky.pdf

У монографії розглянуто еволюцію українського козацтва протягом ранньомодерного періоду, показано, яку роль воно відіграло у розвитку українсько-польських стосунків. Основна увага зосереджена на тому, як ці стосунки відобразилися в тогочасній літературі, передусім творах, що вийшли з козацького середовища.

15. Найкращі козацькі пісні [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=ENHWfZ3Twoo>
16. Плохій С. Козакознавство без кордонів: нотатки про користь порівняльного аналізу / Сергій Плохій // Український гуманітарний огляд. Проблеми. – [2004?]. – С. 63-84. - Режим доступу : https://shron3.chtyvo.org.ua/Plokhii_Serhii/Kozakoznavstvo_bez_kordoniv_notatky_pro_koryst_porivnialnoho_analizu.pdf?PHPSESSID=0bm9aot38tk9u792hlpdgljvb2

У статті розглянуто козацьке минуле як одну з найвидатніших сторінок своєї історії та фактор , що мав вагоме значення у творенні української нації. Також розглянуті відносини між державною владою та козаками на ранніх етапах їхнього становлення як соціальної групи.

17. Привітання 14 жовтня з Днем українського козацтва захисника України та Покровою Пресвятої Богородиці [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=9KMWEpF1Eac>
18. Радько П. Г. Козацька державність в сучасній історичній літературі / П. Г. Радько // Історична пам'ять. – 2015. - Вип. 33. - С. 125-133. - Режим доступу : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4405/1/Radko.pdf>

У статті здійснено спробу аналізу сучасною історичною наукою процесу зародження національної ідеї періоду козацької доби в контексті функціонування органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Доведено, що сучасна історіографія, ґрунтуючись на принципі наступності історії українського народу, визнає факт успадкування деяких традицій, зокрема вічевих, Київської Русі й Галицько-Волинської держави Запорозької Січі, поширення адміністративно-територіального устрою. Зазначено, що серед основних принципів козацького устрою домінувало право обирати органи самоуправління і бути обраним до них.

19. Руденко Р. Г. Соціальна історія України IX – XVIII ст. : монографія / Р. Г. Руденко. – Харків : Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 84 с. - Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/7958/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>

Проаналізовано соціально-історичний розвиток та узагальнено суспільно-історичний досвід у подіях українського суспільства з часів Київської Русі до кінця XVIII століття. Висвітлено найважливіші аспекти та провідні тенденції суспільного розвитку на основі цивілізаційної теорії, з'ясовано причини та наслідки змін соціальної структури українського суспільства на різних історичних етапах.

20. Руденко Ю. Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність : навч. посібник / Юрій Руденко, Олексій Губко ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - Київ : МАУП, 2007. - 384 с. - Режим доступу : https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ukr_kozak_ped_v3.pdf

Пропоноване видання присвячене недостатньо дослідженому самотньому національному явищу - українській козацькій педагогіці. Розкриває духовні цінності, історико-педагогічні, науково-теоретичні, методологічні засади козацько-лицарського виховання. У виданні зроблено спробу обґрунтувати напрями, форми та методи виховання історичної пам'яті, української національної свідомості, глибокого патріотизму, шляхетності громадянина незалежної України.

21. Субтельний О. Історія України : навч. посібник / Орест Субтельний. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Либідь, 1993 – 720 с. - Режим доступу : <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnp3RvcmlhdWtyfGd4OjNkMWE1M2Q1NzBIYWNIWl>

Книга професора Йоркського університету в Торонто (Канада) українця за походженням Ореста Субтельного визнана на Заході кращим популярним викладом історії України англійською мовою і виходить в Україні вже третім виданням. Вона викликає інтерес передусім нетрадиційною концепцією української історії, прагненням автора до наукової об'єктивності, неупередженістю позиції, зваженістю оцінок, а головне - своєю наскрізною ідеєю - ідеєю національного відродження України. Для істориків, а також усіх, хто цікавиться проблемами історичного минулого України.

22. Українська держава другої половини XVII–XVIII ст.: політика, суспільство, культура : [кол. монографія] / [редкол. : В. Смолій (відп. ред.), О. Бачинська, В. Горобець та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України, Н.-д. ін-т козацтва. – Київ : Ін-т історії України НАН України, 2014. - 671 с. - Режим доступу : <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-7353-5/978-966-02-7353-5.pdf>

Колективну монографію складають згруповані в тематичні блоки нариси, в яких представлено різні аспекти становлення та функціонування Української держави в другій половині XVII–XVIII ст., що довгий час залишалися поза увагою наукового загалу або не знайшли достатнього висвітлення на попередніх історіографічних етапах.

23. Українська держава середини XVII ст.: проблеми становлення та розвитку : зб. матеріалів наук.-практ. конференції, 16 жовт., Кам'янець-Подільський / редкол. : Степанков В. С., Задорожнюк А. Б., Дубінський В. А. – Кам'янець-Подільський : Вид-во К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2009. – 64 с. - Режим доступу : <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1693/Ukrainska-derzhava-seredyny-XVII-st.-problemy-standovlennia-ta-rozvytku.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Збірник містить доповіді: повідомлення учасників науковопрактичної конференції, яка відбулася на історичному факультеті в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка 16 жовтня 2009 р.

24. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність : монографія / [авт. кол. : О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (наук. ред.), О. Калакура, М. Юрій] ; НАН УК України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. - Київ : Вид-во ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2022. - 512 с. - Режим доступу : <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Tsyvilizatsijna-identychnist-ukrainstva..pdf>

У монографії в контексті гуманітарної міждисциплінарності, поєднання історичних, філософських, політологічних, соціологічних і культурологічних методів пізнання, з позицій цивілізаційного, антропологічного та соціокультурного підходів розглядається феномен української цивілізаційної ідентичності, її витоки, становлення та сучасний стан.

25. Чуткий А. І. Історія України : навч. посібник / А. І. Чуткий ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - Київ : МАУП, 2006. - 352 с. - Режим доступу : <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/istor-ukr.pdf>

Навчальний посібник подає стислий виклад історії України в хронологічній послідовності від початків людського життя на українських теренах і до середини 2005 р. Матеріал з окремих етапів української історії подається за регіональним принципом (це стосується періодів, коли історична доля деяких регіонів України була відмінною від решти українських земель).

26. Шевчук В. Козацька держава. Етюди до історії українського державотворення / Валерій Шевчук. – Київ : Абрис, 1995. - 392 с. - Режим доступу : https://shron2.chtyvo.org.ua/Shevchuk/Kozatska_derzhava.pdf

Книга відомого сучасного українського письменника та історика розповідає про становлення, розвиток та загибель Козацької української держави, створеної гетьманом Богданом Хмельницьким, яка проіснувала на нашій землі більше століття. Автор використовує великий літературний і документальний матеріал, досліджує процес становлення української самосвідомості.

27. Шаталов Д. Уявлення про козацтво. Українське козацтво у суспільній думці другої половини XVIII – першої половини XIX ст. : монографія / Денис Шаталов. – Дніпро : Домінанта Прінт, 2017. - 256 с. - Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Shatalov_Denys/Uiavlennia_pro_kozatstvo_Ukrainske_kozatstvo_u_suspilnii_dumtsi_druhoi_polovyny_XVIII_pershoi_polov.pdf

Монографію присвячено українському козацтву у добу, коли воно вже завершило своє існування у якості військової спільноти. Втім, головними героями книги є козаки не реальні, а уявні. У центрі дослідження – уявлення про козаків, які побутували у суспільній думці Російської імперії у другій половині XVIII – першій половині XIX ст. Зокрема, показано як сучасники побачили процес ліквідації козацького війська на Лівобережжі та як потім сприймали нащадків тамтешніх козаків.

28. Щербак В. О. Державна ідея в ранньомодерній Україні : монографія / В. О. Щербак. – Вінниця : ТВОРИ, 2019. – 220 с. - Режим доступу : [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27636/1/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%8F%20%D1%83%20%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82\).pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27636/1/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%8F%20%D1%83%20%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82).pdf)

У монографії представлено авторське бачення еволюції державної ідеї в Україні ранньомодерної доби. Проаналізовано її генезу та втілення в життя очільниками Війська Запорозького у другій половині XVII - XVIII ст. З'ясовано внутрішні та зовнішні чинники, які перешкоджали процесу українського державотворення.

29. Щербак В. О. Українське козацтво XVI-XVIII ст. у вітчизняній історії / В. О. Щербак // Наукові записки. Т. 27. Історичні науки. – 2004. – С. 28 -33. - Режим доступу : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8206/Shcherbak_Ukrainske_kozatstvo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

У статті аналізується внесок козацтва в еволюцію українського суспільства XVI—XVIII ст., його політичний та економічний розвиток, етнокультурні процеси.

День захисників і захисниць України

30. Биков О. Олександр Биков: «Це війна усієї нації. Якщо ми її програємо, то, можливо, це буде остання війна цього народу» : [інтерв'ю із захисником з Луганщини, блогером, колишнім спецпризначенцем Олександром Биковим] / спілкувалася Яна Мостова // Северодонецьк онлайн. – 26 верес. 2022 р. - Режим доступу : <https://sd.ua/news/16192>

31. «Бути ефективною бойовою одиницею» : історії жінок на війні [Електронний ресурс] // Zmina : сайт. – Режим доступу : <https://zmina.info/articles/buty-efektyvnoyu-bojovoyu-odynczeyu-istoriyi-zhinok-na-vijni/>
32. «Війна змінила мою долю» : історія головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного «Тасмниці війни» [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=hl_HkzZXJGg&t=734s
33. Вірш про війну 2022 р. Почуй, як б'ється серце України [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=z8SlgHfiW5s>
34. Гай-Нижник П. Російсько-українська війна – Війна за Життя (2014–2022 рр.): періодизація / Павло Гай-Нижник // Українознавство. – 2022. – № 1. – С. 51–76. - Режим доступу : http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/downloads/2022doc_war.pdf

У статті здійснено періодизацію та дано характеристику російсько-української війни 2014–2022 рр. в авторській концепції. Означено та висвітлено сім періодів цієї великої війни українців за власну державність, право на існування української нації, за життя. Вона, проте, не є національно-визвольною, позаяк Україна не була колонією, окупованою чи поневоленою Росією. Натомість український народ повстав на справедливую вітчизняну війну за свою державність і за своє право на життя

35. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози : зб. матеріалів круглого столу (Київ, 8 лип. 2021 р.). [Електронне видання]. – Київ : НА СБУ, 2021. – 189 с. - Режим доступу : https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf

У збірнику тез наукових доповідей висвітлюються питання сутності та змісту гібридної війни як елемента цивілізаційного протистояння Російської Федерації з демократичними суспільствами за напрямками: політико-ідеологічне підґрунтя гібридної війни Російської Федерації проти міжнародного правопорядку.

36. Дзюба Сергій, Кірсанов Артемій «Позивний «Бандерас» [Електронний ресурс] // Букнет : сайт. - Режим доступу : <https://booknet.com/uk/book/pozivnii-banderas-b239747>

«Позивний “Бандерас”» — справжній військовий бойовик, чи не найперший в Україні, заснований на реальних подіях. У зоні АТО у вересні 2014 року за «наводкою» диверсанта скоєно теракт — сепаратисти знищили маршрутку, загинуло дванадцятьоро дорослих і дитина. Стає відомо, що інформатор ворога — службовець української армії, водночас шляхом радіоперехоплення з'ясовується, що в цьому регіоні чекають на прибуття полковника російського ГРУ. Розпочинається операція зі знешкодження диверсанта, здійснення якої доручають групі контррозвідників на чолі з капітаном Антоном Саєнком...

37. Жидков А. Андрій Жидков : «Чи буде Луганщина такою, як була? Точно ні» : [інтерв'ю із захисником з Луганщини, науковцем, підприємцем, розробником Андрієм Жидковим] / спілкувалася Яна Мостова // Северодонецьк онлайн. – 25 серп. 2022 р. - Режим доступу : <https://sd.ua/news/15902>
38. Загинув український журналіст Олександр Махов [Електронний ресурс] // Суспільне Новини : сайт. - Режим доступу : <https://suspilne.media/235921-cerez-rosijskij-obstril-zaginuiv-zurnalist-oleksandr-mahov-zmi/>
39. Зіненко Р. Іловайський щоденник / Роман Зіненко ; пер. з рос.Т. В. Рассадкіної ; передм. Є. В. Положія ; фото М. Лисейка, М. Левіна ; худож.-оформлювач Л. П. Вировець. – Харків : Фоліо, 2017. – 282 с. - Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinenko_Roman/Ilovaiskyi_schodennyk.pdf?
- «Іловайський щоденник» Романа Зіненка — чесна і відверта книжка, написана безпосереднім учасником подій, бійцем добровольчого батальйону «Дніпро-1», який пройшов «Іловайський котел» від початку до кінця. Розповідь про маловідомі події в оточеному Іловайську та вихід бійців «кривавим коридором» дозволяє читачеві пережити разом з українськими солдатами одну з найтрагічніших сторінок в історії сучасної України, відчувати все те, що зазнали бійці добровольчих батальйонів, а численні фотографії дають можливість краще уявити описані події.
40. Ліна Костенко. Вірш про війну [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=AreY_NcKELM
41. Моє Покоління - вірш і музика на ящиках від снарядів (Павло Вишебаба) [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=F3opu9-xeiA>
42. Молитва. Павло Вишебаба - поезія війни [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=KAgnvjleO2U>
43. Не маємо права перекласти цю війну на наших дітей - Залужний [Електронний ресурс] // Суспільне Новини : сайт. - Режим доступу : <https://suspilne.media/254907-ne-maemo-prava-pereklasti-cu-vijnu-na-nasih-ditej-zaluznij/>
44. Президент підписав закон про День захисників і захисниць України [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakon-pro-den-zahisnikiv-i-zahisnic-ukray-69913>

45. Привітання Зеленського із Днем захисників і захисниць України військових ліцеїстів [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=bXtk4Zmcb6A>
46. Старший сержант МИХАЙЛО ДІАНОВ: «Ми не любимо, коли нас називають героями! Герої лежать в землі!» [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=YSqIn-WS_JY
47. Указ президента України № 806/2014 про День захисника України [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/8062014-17816>
48. «Ці очі багато бачили». Фотосесія звільненого з російського полону азовця «Ореста» [Електронний ресурс] // BBC NEWS Україна : сайт. – Режим доступу : <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63130435>